COPIII TRANSNISTRENI CONTINUĂ SĂ FIE VICTIMILE SEPARATIȘTILOR...

Dialog cu domnul Mihai COȘCODAN, prim vice prim-ministru

- Stimate domnule Coșcodan, odată cu ...clanșarea ostilităților militare în raioanele ...st ale republicii, pe drumul pribegiei, ...preună cu părinții, au pornit și copiii. Și ...ast război fratricid a demonstrat un adevăr ...oscut de cînd lumea: guvernul țării plătește ...tribut enorm pentru lacrimile copiilor. ...neavoastră ați activat mult timp în calitate ...ector al Institutului Pedagogic din Tiraspol, ...noașteți foarte bine starea de lucruri de ... Aș putea pronostica ce va urma pe ...ste meleaguri? Putem oare fi siguri că, ...ă nu mai răsună astăzi împușcăturile, a luat ...t și calvarul copiilor?

- Aș fi bucuros să pot da un răspuns ...ctiv, dar incertitudinea evenimentelor nu-mi ...te s-o fac. Dacă au încetat să bubuie ...ule, nu încetează lupta revanșarzilor comuniști ...ova renașterii naționale a Moldovei. Și dacă ...accentuam asupra nenorocirilor copiilor, ...ea au început cu mult înainte de declanșarea ...ății atunci cînd adversarii rusofoni au ...ut un protest hotărît împotriva limbii de stat ...ublicii. Au urmat grevele, iar închiderea Universității pedagogice din Tiraspol a fost punctul culminant al acestei politici irationale. În fond, nimic nou nu ne-au demonstrat înrăiții uzurpatori, ei au recurs, pur și simplu, la metodele barbare ale staliniștilor. Au început-o cu distrugerea morală și fizică a intelectualilor. Ideologi consecvenți fiind tovarășii Iakovlev și Safonov, cunoscuți prin ura lor bestială față de tot ce este spirit românesc. Mai întîi, nu i-au atins pe pedagogi, erau siguri că aceasta este o forță, pe care o poți învinge mai greu. Au recurs la maltratarea medicilor. Nici pe acești, desigur, nu i-au putut pune în genunchi, dar au izbutit totuși, să distrugă cîteva colective de medici la Slobozia, la Tiraspol. Și după ce s-au răfuit cu medicii, pretinșii luptători pentru drepturile omului s-au apucat și de capul învățătorilor, au purces la o sălbatică persecutare a acestora, mai cu seamă a profesorilor de limba română. Însuși cuvîntul "român" îi face să turbeze pe revanșarzii comuniști care nu se pot împăca nicidecum ca această limbă să fie decretată de stat în Republica Moldova și de asupra școlilor să filfîie tricolorul...

— Fărădelegile conservatorilor tiraspoleni sînt cunoscute, dar de ce conducerea Moldovei nu a curmat la timp poftele și pornirile vădit antimoldovenești ale celor care se consideră progresiști și internaționaliști convinși?

- Nici Ministerul Învățămîntului și Științei și nici Guvernul Moldovei nu au avut, în mod practic, nici o influență asupra acțiunilor anticonstituționale ale separatiștilor. Pentru că dacă noi ne-am apărat drepturile prin intermediul argumentelor - nu e deloc onorabil să lupți cu adversarul, recurgînd la metodele lui triviale - ei și-au apărat pozițiile totdeauna și oricînd cu forța armelor. Junii gardiști, de exemplu, zîmbitori și bine dispuși, cu aerul de cheflii obraznici, intrau în școlile moldovenești, avînd în mînă automatul, și nu se rușinau deloc să apese pe trăgaci atunci, cînd careva din pedagogi încerca să riposteze. De altfel, parcă nu automatele le-au ajutat separatiștilor să organizeze alegeri și referendumuri?

— Se vorbește mult despre aceea că

(Continuare în pag.2)

COPIII TRANSNISTRENI CONTINUĂ SĂ FIE VICTIMILE SEPARATIȘTILOR...

(Continuare din pag.1)

Ministereul Învățămîntului și Științei nu a activat destul de abil și consecvent în raioanele răsăritene ale republicii. Cum credeți, dacă Ministerul ar fi manifestat mai multă perseverență, în acest sens, ar fi fost astăzi o altă situație în școala transnistreană?

— Înclin să cred că nu a fost nevoie de o politică instructivă deosebită față de raioanele răsăritene, dar că a fost nevoie de o altă atitudine față de acești oameni năpăstuiți, e ceva evident. O atitudine mai umană, ași zice, mai caritabilă, mai "mlădioasă". Oamenii ministerului nu prea sînt văzuți la Slobozia și Grigoriopol, Camenca, Rîbnița sau Dubăsari. Și iată un detaliu ce mi se pare cu totul dezolant - era de acum sfîrșitul lunii mai, iar în școli nu parvenise nici o dispoziție ministerială cu privire la examenele de sfîrșit de an. Și aceasta nu putea să nu toarne apă la moara viclenilor diriguitori care sînt Iakovlev și Safonov și care nu au întîrziat să-și continue marșul triumfal în școlile moldovenești din Transnistria: printr-un ordin special au interzis grafia latină, obligîndu-i pe învățători să treacă la alfabetul chirilic. Și dacă școala refuză să se supună, școala respectivă rămîne fără finanțare din partea municipiului local! Iar Chișinăul nu-și poate asuma grija materială față de toate școlile transnistrene.

— Vasăzică, tabloul general al procesului de învățămînt în raioanele răsăritene ale republicii continuă să fie lugubru?

— Tabloul general nu poate fi senin din simplu motiv că elevii nu vor cunoaște, în fond, nici o limbă cum se cuvine. Desigur, noi avem o înțelegere cu Ucraina și Rusia în privința absolvenților noștri din aceste meleaguri, dar vorba e că acești absolvenți nici în Basarabia nu se vor putea adapta ușor. Un aspect nevralgic, de asemenea, îl constituie și școlile auxiliare din Transnistria, în care majoritatea elevilor sînt de pe malul drept. Și acești elevi vor fi obligați să părăsească școlile, în care au învățat pînă acum. Alte probleme, alte griji - unde să-i repartizăm?

Nu e mai limpede situația nici în colegiile din această regiune - în acest an nu a venit încoace torentul proaspăt de abiturienți, tinerii se tem de dictatura rusofonilor tiraspolieni. În curînd vom hotărî ce facem cu aceste instituții, de care răspund trei ministere: învățămîntului și științei, agriculturii, culturii și cultelor.

Perspectiva cea mai nebuloasă, totuși, se conturează în privința școlilor de cultură generală. Foarte multe clădiri de școli sînt distruse. Să zicem că izbutim să restabilim ceva pînă la 1 septembrie, dar mulți locuitori nu mai doresc să se întoarcă înapoi, deși întoarcerea e necesară. Ministerul Învățămîntului și Științei a pregătit toate atributele necesare pentru școlile transnistrene, guvernul României ne-a oferit gratuit manuale pentru toate școlile basarabene și acest gest de caritate al fraților români nu poate să nu ne bucure. Pe cînd atitudinea Moscovei e mai mult decît neprietenoasă - Rusia nu dorește să ne înțeleagă dificultățile materiale pe care le încercăm din mila agresorilor ruși și nu ne oferă gratuit nici un manual pentru școlile rusești. Și în acest răstimp la ce recurg separatiștii? Ei declară patetic: noi vom destabiliza situația și la Chișinău. Pentru că și la Chișinău se încalcă drepturile omului, vedeți Dumneavoastră. S-au încălcat, da, aceste drepturi ale rușilor și atunci cînd în capitală erau trei școli moldovenești și 50 rusești, iar procesul educativ decurgea pretutindeni numai în limba rusă. Nici într-un caz aventurierii tiraspoleni nu doresc să confirme că anume drepturile moldovenilor au fost încălcate decenii în șir, și nicidecum ale rușilor care, dimpotrivă, s-au bucurat totdeauna de privilegii. Da, și cu părere de rău, la Chișinău sînt destui apărători și susținători credincioși ai separatiștilor care nu încetează valul de clevetiri la adresa conducerii Moldovei. În prezent, de exemplu, cînd am fost nevoiți să amplasăm Universitatea pedagogică din Tiraspol, temporar, în localul școlii nr. 9 din Chișinău, s-a dezlănțuit o adevărată campanie de ponegrire, insultare și clevetire a românilor. Se reproduce același refren - sînt lezate drepturile rușilor.Și acești tovarăși ruși nu vor nicidecum să înțeleagă că nu pot fi menținute clasele cu 16-17 elevi, și anume de aceste clase avem multe în școlile capitalei, căci elevii români au plecat să studieze în școala unde se predă în limba maternă. Mancurților, desigur, le este greu să se împace cu deșteptarea poporului român din Basarabia. Nu se împacă ei și cu altceva - în multe școli rusești se majorează simțitor numărul de ore la limba română, ba și unele discipline încep să fie predate în limba română. Și acesta e un proces firesc care nu poate fi negligat și nici torpilat, oricît de mare ar fi dorința separatiștilor și mancurților. Vor fi în reală pierdere acei ruși care își vor continua calea de opoziție irațională. Cetățenii ruși onești și cu gîndirea trează care locuiesc la noi își dau bine seama că ei nu sînt reprezentanți provizorii ai Rusiei în Moldova, și locuitorii, care sînt obligați să respecte legile republicii. Nesupunerea și reavoința sînt potecile spinoase ce pot cauza doar impasul celor recalcitranți. Se cuvine numai ca vocile acestor cetățeni să fie auzite mai clare și mai distincte...

— Cu atît mai mult că nici o minoritate națională din republica noastră nu poate afirma că nu am deschis școli în limbile respective...

- Acesta și este un merit deosebit al Ministerului Științei și Învățămîntului din Moldova - doar în doi ani, în condiții economice extrem de penibile au fost deschise școli pentru copiii găgăuzi, bulgari, ucraineni, polonezi, evrei. Cît despre rusi, nici nu face să mai subliniem...

— Și acum, ce va urma acum, domnule Coșcodan? Putem spera că procesul de stabilizare a situației este în plină desfășurare și copiii refugiați, împreună cu părinții se vor întoarce în locurile natale și vor începe nestingheriți anul școlar? Putem spera, în sfîrșit, că o pace trainică va lumina cele două maluri ale Nistrului, că o conciliere definitivă va canaliza activitatea școlii pe panta renașterii naționale? Sau se va instaura, cine știe pînă cînd, o situație echivocă, adică, o liniște sinistră, cu scrîșnet de dinți și zăngănit de arme (desigur, cu știrea macabrului general Lebedi), iar pedagogii români vor continua din nou să se afle între două focuri, în școli continuînd să sosească și dispozițiile Ministerului de la Chișinău, și decretele semnate de duetul Iakovlev-Safonov?

- Cu certitudine, scolile din raioanele răsăritene ale republicii, ca și toate celelalte din Moldova, se află în subodonarea Ministerului Științei și Învățămîntului . Nădăjduim că diriguitorii impostori de la Tiraspol nu vor mai trimite în școlile românești pe cavalerii lor cu automate, curajoșii și zimbitorii gardiști care să tulbure liniștea populației transnistrene. Nădăjduim, că ambițioșii "lideri" vor părăsi arena politică și vor pune capăt isteriei antiromâne, nu vor mai țese urzeli și intrigi la adresa conducătorilor Moldovei. După ce și-au scăldat mîinile în sînge, după ce și-au pătat conștiința cu nenumărate acțiuni anticonstituționale, numai marele act al pocăintei le va arăta drumul adevărului și echității...

Consemnare -
Valentina SEMENIUC